

Reactie van ICL/LOBO/ADEF op TALIS 2024: de werk- en leeromgeving op school in beeld. Nederlandse resultaten van de internationale TALIS-survey

14 oktober 2025

Recent verscheen de [nieuwste editie](#) van de Teaching and Learning International Survey (TALIS). Als onderdeel van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) wordt iedere vijf jaar een onderzoek uitgezet naar de werkbeleving van leraren en schoolleiders. Aan TALIS2024 namen ruim 250.000 leraren in het primair en voortgezet onderwijs in 53 landen deel. De belangrijkste bevindingen met betrekking tot de lerarenopleidingen en professionalisering zijn:

Leraren zijn in toenemende mate (zeer) tevreden over hun lerarenopleiding

Startende leraren voelen zich beter toegerust door hun opleiding dan zes jaar geleden. Deze positieve trend is bovendien internationaal gezien opmerkelijk, omdat in de meeste landen leraren aangeven minder tevreden te zijn met hun vooropleiding ten opzichte van 2018.

Drie op de vier leraren (74%) in Nederland geeft aan (zeer) tevreden te zijn met hun vooropleiding, ongeacht de lengte van de opleiding. Daarbij is een sterke stijging zichtbaar van 2018 op 2024 van leraren die aangeven *zeer goed* voorbereid te zijn door de lerarenopleiding, zowel voor po als vo. Tegen de internationale trend in laat Nederland daarmee een stevige positieve trend zien ten opzichte van de vorige meting.

Meer zij-instromers

Nederlandse leraren kiezen vaker dan leraren in andere OESO-landen voor een second career als leraar: het aantal zij-instromers ligt ruim twee keer zo hoog in zowel po (10% t.o.v. OESO-gemiddelde van 4%) als vo (17% t.o.v. OESO-gemiddelde van 8%). Veel zij-instromers volgen een verkort traject: ruim een kwart (28%) van de recent afgestudeerde po-leraren (zij-instroom in beroep maar ook deeltijd trajecten) volgde een verkort traject, tegenover slechts 11% van de leraren die langer dan vijf jaar geleden afgestudeerd zijn. Ook in het vo stromen aanmerkelijk meer leraren via een verkort traject binnen (31%) dan het OESO-gemiddelde (18%).

We zijn in Nederland dus relatief succesvol in het bieden van (maatwerk)trajecten voor zij-instromers. De afgelopen jaren hebben de lerarenopleidingen hier in het kader van het Bestuursakkoord (2020-2025) veel in geïnvesteerd, bijvoorbeeld in helder en gedeeld beleid m.b.t. erkenning van EVC (eerder verworven competenties), het werken met leeruitkomsten en flexibele routes die aansluiten bij de vooropleiding en werkervaring van zij-instromers.

Inductie: toenemende tevredenheid en deelname

Nederlandse leraren zijn in toenemende mate (zeer) tevreden met formele en informele inductieprogramma's. De begeleiding van startende leraren is verbeterd ten opzichte van 2018. Starters maken vaker gebruik van supervisie. Vooral in het po zijn hierin grote stijgingen zichtbaar. De cijfers uit 2018 boden ook veel ruimte tot verbetering. Ook is de stress onder beginnende leraren aanmerkelijk afgenomen, met name de

groep starters die veel stress ervaart, is sterk afgenomen (van 42% in 2018 naar 18% in 2024).

Leraren zijn tevreden over professionalisering

Nederlandse leraren nemen vaker deel aan professionaliseringsactiviteiten dan hun OESO-collega's in andere landen. Bijna 100% van alle leraren geeft aan een positieve impact te ervaren van professionaliseringsactiviteiten op hun lesgeven, tegenover ongeveer 90% in 2018. Nederlandse leraren ervaren minder belemmeringen voor professionalisering dan hun collega's in andere OESO-landen.

De gesignaleerde ontwikkelingen en behoeften op professionaliseringsgebied stemmen hoopvol en zijn een goede basis voor verdere evidence informed beleidsontwikkeling, bijvoorbeeld binnen de Nationale Aanpak Professionalisering Leraren (NAPL). Een goede inductie en passende professionaliseringsmogelijkheden zijn cruciaal voor het behoud van leraren en de onderwijskwaliteit.

Interuniversitaire Commissie Lerarenopleidingen (ICL)

Landelijk Overleg Lerarenopleiding Basisonderwijs (LOBO)

Algemeen Directeurenoverleg Educatieve Faculteiten (ADEF)